

кожним медичним працівником. Медичні працівники повинні ставитись один до одного з повагою, звертаючись тільки на Ви, називати тільки по імені і по батькові незалежно від службового становища, повинні дотримуватися відвідної субординації.

У будь-якій обстановці, тон спілкування має бути спокійним, ввічливим, доброзичливим, повинна бути взаємоповага. Недопустима грубість, зневажливі тони в голосі лікаря до медичної сестри, фельдшера чи акушерка, а їх - до санітарки.

Взаємовідносини у спілкуванні між медичними працівниками мають будуватися на основі постійної готовності допомогти один одному в складних випадках, пам'ятаючи слова великого Горгія «Слово – величний владика: на вигляд – мале й непомітне, а творить чудесні справи» [6, 48].

Культура фахового мовлення передбачає вміння використовувати всі мовні засоби, досконало володіти сучасною українською літературною мовою як складовою духовної культури нашого народу [1, 7].

Отже, мистецтво спілкування з пацієнтом, у медичному колективі є однією з професійних особливостей медичного працівника, що становить важливу складову культури фахового мовлення працівників медичної сфери.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зайцева І.В., Медвідь А.М. Культура фахового мовлення працівників податкової служби: навчальний посібник. – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2009. – 304 с.
2. Євангеліє від Йоана. – Святе Письмо Старого та Нового завіту, 1992.
3. Медвідь А.М. Практикум з ділової української мови: Навчальний посібник. – К.: Здоров'я, 2002. – 224 с.
4. Медвідь А.М., Медвідь Ф.М. Мовленнєвий етикет і культура спілкування сучасного працівника органів Державної податкової служби України // Історія української науки на межі тисячоліть: Зб. наук.праць/ Відп.ред.О.Я.Пилипчук. – К., 2005. – Вип. 19. - С.133-141.
5. Медвідь А.М., Медвідь Ф.М. Фахове спілкування медиків державною мовою: Навчальний посібник. – К.: Здоров'я, 2005. – 261 с.
6. Медвідь А.М., Медвідь Ф.М. Ораторське мистецтво правників // Навчальний посібник. – Київ: Міленіум, 2005. – 336 с.
7. Платон. Собрание сочинений в 4 т.: – М., Мысль, т.1. 1990.
8. Шегедин М.Б., Лесик – Лісна О.А. Медсестринські моделі // Посібник для викладачів та студентів. - Львів, 2000.

Ю.М. ОХРИМЕНКО

КОРОЛІВСЬКЕ ДЖЕРЕЛО У ЛЬВОВІ

Стаття розповідає про історію королівського джерела води у Львові.

Ключові слова: Вода, Королівське джерело води.

Статья рассматривает историю королевского источника воды Львова.

Ключевые слова: Вода. Королевское источник воды Львова.

The article teels the history of the royal water source in Lviv/

Key words: Water, royal water source/

У давніх міських актах Львова постійно згадується Королівське джерело (Fonta Regium). Наприклад: „Заява Тараса русина про продаж городу біля Королівського джерела

Глібкові русинові” від 1510 року, „ Заява Матія Кошки про продаж городу біля Королівського джерела Лаврентію русину за 1 копу” від 1528 року, „Заява Андрія Ільковича русина з жінкою Масею про продаж городу біля Королівського джерела Урбану ливарнику за 6,5 гривні” від 1530 року, „Заява колишнього підвійта Краківського передмістя Мартина про продаж гордоступівського городу позаду Королівського джерела, на Блоні Андрію Гриньковичу за 3 гривні” від 1534 року, „Заява Мелянки Андрійкової з донькою Анушкою про продаж будинку і городу біля Королівського джерела Полонці Панківні за 13 гривень” від 1542.

З документів випливає, що Королівське джерело було помітним і загальновідомим об'єктом, бо на нього постійно посилаються, як на орієнтир. Хоча в околицях Львова знаходилися й інші джерела, проте у документах згадується лише Королівське. З міських актів можна довідатися тільки про те, що воно знаходилося на Краківському передмісті. Те, що було добре відоме середньовічним львів'янам, часом становить таємницю для львів'янина сучасного. Таємничим місце розташування Королівського джерела залишалося і для мене. Аж поки уважно не перечитав текст підтвердження королем Казимиром IV грамоти князя Льва Даниловича від 1448 року. З цього також випливає, що треба більше читати, ніж писати. Фрагмент грамоти, у якому йдеться про джерело вартий того, аби зачитувати його повністю: „Во ім'я Господа амінь. На довічну чинність акту. Щоб помилково не сталося шкоди через недбале ставлення до подій минулого і через те, що сенатори королів і володарів можуть прийняти інакше рішення, ні це, - слід навечно скріпити те що відбулося, писемним свідченням. Тому ми, Казимир, з Божої ласки король Польщі, володар земель Краківської, Сандомирської, Серадзької, Ленчицької і Куявської, а також великий князь литовський, руський і пруський, пан і спадковий володар Хелмінської землі, Ельблонга і Померанії, повідомляємо цим листом усіх і кожного, сучасників і нащадків, кому слід і хто виявить бажання про це знати, що благочестивий Іван, священник храму Миколи-угодника у нашому місті Львові або його передмісті, звернувся до нас і просив, щоб ми дозволили з руської мови на латинську і удостоїли з нашої особливої королівської милості поновити, підтвердити й апробувати переклад листа чи привілею, ласкаво і довірочно наданого його предками святої пам'яті князем Львом. Дослівний зміст згаданого листа чи привілею такий:

Я Лев, князь земель Русі, син короля Данила.

Порадившись з нашою радою, як наш прадід, званий за руським звичаєм, цезарем Володимиром, також володар Русі й наш батько з своєї великої вдячності давав і дарував немало церквам чи радше Божим храмам грецького обряду всюди на наших руських землях, так і ми на славу імені всемогутнього Бога та на честь святих храмів, а саме [храмові] святого Миколи, розташованому в львівському передмісті під Високим замком побіч гори, що в народі зветься Будельничою, при вулиці або ж при громадській чи спільній дорозі, яка проходить Львовом з Волині, відступаємо і даруємо на віки цій названій церкві святого Миколи догідні місця, тобто площі, а також дворища з обох боків згаданої вулиці та іншої, з Волині, яка йде від львівської міської брами, починаючись храму [церкви] святого Миколи та його дворища, що починається навпроти храму з нижньої частини вказаної вулиці від дворища, відданого і подарованого дияконам, дякам, священникам та служителям храму святого Миколи. Це дворище навпроти храму святого Миколи, за дорогою що ззаду межує з вищезгаданою вулицею, частково прилягає до храму святого Федора і нижче до межі храму Воскресення нашого спасителя Христа аж до цієї дороги, яка веде від згаданого храму Господа нашого Ісуса Христа, тобто його найсвятішого Воскресіння, і повертає нижче до ріки, а за храмом святого Федора аж до брами Львова і вищеназваної вулиці Волинської, від святого Миколи аж до святого Онуфрія; а також всі доми з обох боків цієї вулиці, городи, дворища, чинші, повинності, слуги з усіма підданими, іншими словами з підлеглими, починаючи від храму і двору святого Миколи вздовж до монастиря Онуфрія, щоб подібний був маєток чи володіння, або, по-іншому, ґрунт з маєтком або спадщиною монастиря цвинтаря, а також город святого Онуфрія і по тій же дорозі, повертаючи до святого Миколи,

всю гору, що називається в народі Будельнича, при дорозі, яка проходить через гору Кальварію, що видніється на верхній частині гори Будельничої, разом з городом храму святого Миколи і на цьому городі святого Миколи – вільне право брати, тобто черпати воду, що протікає до нашого двору у місті Львові, а радше до Нижнього замку біля кухні. Так, отже цій самій церкві назавжди і на вічні часи ухвалюємо і відступаємо право на володіння та користування ними... Цей руський документ, по-іншому грамота, писаний у Львові в п'ятницю дня восьмого, місяця жовтня року 6800 (тобто у 1292 від Різдва Христового)”

Так ось чому джерело називалося Королівським! Слова „брати, тобто черпати воду, що протікає до нашого двору у місті Львові, а радше до Нижнього замку біля кухні” пояснюють багату. Джерело було власністю короля, а з мешканцями околиці він лише ділився водою.

Вияснилася й локалізація Королівського джерела – поблизу гір Будельниці та Кальварії. Від тих часів рельєф цих гір істотно змінився, але джерело існує на схилі Високого Замку з боку Підзамча. Це потужне і чисте джерело, яке й справді заслуговує на звання Королівського. Важко сказати, про який Нижній замок йдеться у документі – про княжий на Підзамчі, чи про Низький замок польських королів біля Народного дому, там де тепер „Вернісаж”. Але у будь-якому випадку провести водогін до того чи іншого замку на той час вже не становило проблем. Тим паче, що Королівське джерело знаходиться набагато вище, ніж інші львівські джерела. Отже, гравітаційний водогін (інших тоді не було) мав би давати добрий напір води. Можливо колись ця водна артерія буде знайдена. Як не дивно, але Високий Замок з усіх львівських теренів в археологічному відношенні обстежений чи не найгірше. Коли ми з директором Галереї українського військового однострою Богуславом Любівим ходили фотографувати Королівське джерело, схили Високого Замку подарували нам уламок сірої кераміки, яка побутувала на наших теренах від V до X століть. Ось як давно почали бити горшки біля Королівського джерела!

У 1787 році поблизу джерела з'явилася Діва Марія і віддала його львівській громаді. Слід зазначити, що це чудо було дуже доречним і своєчасним навіть у політичному відношенні. Це був час утвердження у Львові австрійської влади. Власність польських королів ліквідовувалася. Знесли й Низький замок, який жило Королівське джерело. Але джерело збереглося, як сама вічність. І тепер аж гуде молодечо. Небагато є у світі міст, які можуть похвалитися таким джерелом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Історія Львова в документах і матеріалах, Київ, „Наукова думка”, 1986 С.23,24
Крип'якевич Іван// Львівська Русь в перші половині XVI столітт

**Ю.М. ПАНИШКО, В.І.КОВЦУН,
Р.С. КОЗІЙ, В.В. ТАРАСОВ**

ДО ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ ПРО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Стаття присвячена проблемі історії розвитку науки про здоров'я людини.

Ключові слова: людина, хвороба, здоров'я.

Статья посвящена проблеме истории развития науки о здоровье человека.

Ключевые слова: человек, болезнь, здоровье.

The article deals with the history of human health.

Key words: human, disease, health.

Потенціал людської цивілізації визначається в першу чергу трьома факторами: духовним, інтелектуальним та фізичним. Кожна із складових цього потенціалу є надзвичайно